

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
OŚRODEK INFORMACJI 693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23 00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/31/2006

ZAUFANIE DO POLITYKÓW W LUTYM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY 2006

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W ciągu miesiąca poprzedzającego lutowy sondaż¹ wydarzenia na scenie politycznej zdominował konflikt parlamentarny związany z procedurą uchwalania budżetu. Mimo różnych interpretacji kalendarza uchwalania ustawy budżetowej prezydent Lech Kaczyński uznał, że nie przedstawiono mu budżetu w przewidzianym prawem terminie i zyskał wobec tego asumpt do wcześniejszego rozwiązania parlamentu. W tej sytuacji doszło do podpisania tzw. paktu stabilizacyjnego, w którym mniejsze partie - Samoobrona i LPR - zobowiązały się do popierania w parlamencie inicjatyw ustawodawczych rządu. Ze względu jednak na nieprecyzyjność zapisów paktu losy obecnego Sejmu ważyły się do ostatniej chwili, choć finał tej rozgrywki dokonał się już po realizacji naszego badania. Wśród wydarzeń niepolitycznych, mających jednak pewien wpływ także na politykę, styczeń i początek lutego zdominowała katastrofa budowlana w Katowicach, podczas której zginęło ponad 60 osób. Wszystkie te wypadki i zdarzenia mogły mieć wpływ na postrzeganie i stosunek do poszczególnych przedstawicieli naszej sceny politycznej.

ZAUFIANIE I NIEUFIANIE

W lutym, tak jak w ubiegłych miesiącach, liderem rankingu zaufania jest premier Kazimierz Marcinkiewicz. Od grudnia szef rządu zajmuje niezmiennie pierwszą pozycję wśród najczęściej darzonych zaufaniem przedstawicieli sceny politycznej. Obecnie ufa mu 70% ankietowanych (o 2 punkty więcej niż przed miesiącem).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (189) zrealizowano w dniach 3-6 lutego 2006 roku na liczącej 1011 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków w lutym 2006

Politycy	Zaufanie		Nieufność		Obojętność	Nieznajomość
	II '06	Zmiana od I '06	II '06	Zmiana od I '06		
	w procentach					
K. Marcinkiewicz	70	2	12	2	11	2
Z. Religa	69	4	11	0	12	4
L. Kaczyński	58	-6	24	6	12	1
Z. Ziobro	54	1	17	-1	13	9
J. Kaczyński	49	-4	32	11	13	1
D. Tusk	47	-6	30	7	15	3
Z. Gilowska	39	*	20	*	13	21
J. Rokita	39	-1	34	4	17	5
H. Gronkiewicz-Waltz	38	1	30	-1	18	8
A. Lepper	37	-1	47	2	12	1
M. Jurek	33	9	22	6	17	20
W. Pawlak	33	0	27	0	25	8
M. Borowski	32	-1	33	3	19	8
B. Komorowski	29	3	18	1	21	26
W. Olejniczak	28	0	23	2	22	21
L. Balcerowicz	28	3	45	0	16	3
L. Dorn	27	4	24	1	17	22
Z. Wassermann	24	-2	22	4	18	27
S. Meller	23	0	8	0	15	45
R. Giertych	23	-1	53	2	13	4
R. Sikorski	15	0	7	2	15	56
B. Borusewicz	14	1	11	1	16	49
M. Kamiński	12	*	12	*	12	58
P. Gosiewski	9	*	12	*	10	62

Pominięto „trudno powiedzieć”

* W styczniu 2006 roku brak pomiaru

Tabela 2. Zmiany **zaufania** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2004				2005												2006	
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	XI	XII	I	II	
	w procentach																	
L. Balcerowicz	28	30	28	25	27	28	24	27	28	24	26	26	23	25	29	25	28	
M. Borowski	37	41	41	38	39	40	34	40	38	34	41	40	34	39	38	33	32	
B. Borusewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	14	13	14	
L. Dorn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	26	26	23	27	
R. Giertych	20	27	27	27	27	27	27	29	26	26	24	25	26	30	28	24	23	
Z. Gilowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39	
P. Gosiewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	9	
H. Gronkiewicz-Waltz	-	-	-	-	-	-	-	-	40	-	-	-	40	36	37	37	38	
M. Jurek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	22	24	33	
J. Kaczyński	48	46	45	48	49	51	45	50	46	44	43	48	56	60	56	53	49	
L. Kaczyński	50	48	48	49	50	52	46	53	48	45	44	50	64	66	61	64	58	
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	
B. Komorowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	28	26	29	
A. Lepper	33	35	32	32	32	38	37	39	36	37	33	36	37	41	38	38	37	
K. Marcinkiewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	59	63	68	70	
S. Meller	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	19	24	23	23	
W. Olejniczak	-	21	18	-	-	-	-	-	-	25	24	22	28	32	30	28	28	
W. Pawlak	29	27	28	-	-	36	32	34	35	31	-	-	-	42	32	33	33	
Z. Religa	-	-	63	65	64	67	62	67	63	63	64	59	-	-	-	65	69	
J. Rokita	40	48	47	49	49	46	43	50	44	42	43	40	44	42	42	40	39	
R. Sikorski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13	12	15	15	
D. Tusk	42	44	42	43	45	42	38	45	44	43	45	54	71	57	57	53	47	
Z. Wassermann	-	-	17	21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30	27	26	24	
Z. Ziobro	-	46	40	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	49	55	53	54	

Tabela 3. Zmiany **nieufności** do polityków

Politycy	Wskazania respondentów według terminów badań																	
	2004				2005												2006	
	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	XI	XII	I	II	
	w procentach																	
L. Balcerowicz	49	47	44	48	48	50	48	48	45	46	49	47	50	52	45	45	45	
M. Borowski	22	19	21	23	21	23	26	25	25	28	28	26	28	31	27	30	33	
B. Borusewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10	8	10	11	
L. Dorn	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	19	20	23	24	
R. Giertych	35	33	32	41	39	39	39	42	42	40	49	44	44	46	48	51	53	
Z. Gilowska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	
P. Gosiewski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	
H. Gronkiewicz-Waltz	-	-	-	-	-	-	-	-	22	-	-	-	26	35	32	31	30	
M. Jurek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	15	16	16	22	
J. Kaczyński	23	21	26	23	22	23	23	23	26	28	34	26	20	23	21	21	32	
L. Kaczyński	24	21	24	23	21	22	22	21	27	28	36	26	19	20	20	18	24	
M. Kamiński	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	
B. Komorowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	16	17	18	
A. Lepper	50	48	50	50	51	46	44	42	46	42	51	45	46	44	46	45	47	
K. Marcinkiewicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	14	10	10	12	
S. Meller	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	7	8	8	
W. Olejniczak	-	7	10	-	-	-	-	-	-	12	17	16	17	21	17	21	23	
W. Pawlak	27	23	22	-	-	23	23	24	24	26	-	-	-	23	26	27	27	
Z. Religa	-	-	7	6	6	7	9	7	10	8	12	12	-	-	-	11	11	
J. Rokita	29	24	24	22	23	25	25	23	23	26	28	26	26	34	31	30	34	
R. Sikorski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	5	5	7	
D. Tusk	20	16	17	16	17	17	20	16	18	19	25	17	12	24	22	23	30	
Z. Wassermann	-	-	9	17	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18	14	18	22	
Z. Ziobro	-	19	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17	15	18	17	

Na drugiej pozycji rankingu zaufania z minimalną stratą do premiera plasuje się minister zdrowia Zbigniew Religa (69%). Trzecie miejsce, jednak z wyraźnie gorszym wynikiem niż przed miesiącem, zajmuje prezydent Lech Kaczyński (58%). Zaufaniem ponad połowy badanych cieszy się także minister sprawiedliwości Zbigniew Ziobro (54%). Mniej osób, niespełna połowa, ufa liderom dwóch głównych ugrupowań sceny politycznej: PiS i PO - Jarosławowi Kaczyńskiemu (49%) i Donaldowi Tuszkowi (47%). Kolejne miejsca w lutowym rankingu zaufania zajmują: wicepremier i minister finansów Zyta Gilowska (39%) oraz politycy PO - Jan Rokita i Hanna Gronkiewicz-Waltz (odpowiednio: 39% i 38%). Pierwszą dziesiątkę przedstawicieli sceny politycznej najczęściej darzonych zaufaniem zamyka w tym miesiącu Andrzej Lepper, któremu ufa 37% ankietowanych.

Od stycznia nie zmieniła się również lista polityków, którzy najczęściej spotykają się z nieufnością badanych. Podobnie jak w ubiegłych miesiącach, otwiera ją Roman Giertych, któremu nie ufa ponad połowa respondentów (53%). Trochę rzadziej niż lider LPR nieufność ankietowanych budzą Andrzej Lepper (47%) i Leszek Balcerowicz (45%). Relatywnie dość często z takim nastawieniem badanych spotykają się także: Jan Rokita (34% deklaracji nieufności), Marek Borowski (33%), Jarosław Kaczyński (32%) oraz Donald Tusk i Hanna Gronkiewicz-Waltz (po 30%).

Kryzys polityczny ostatnich tygodni, mimo że zażegnany podpisaniem paktu stabilizacyjnego, raczej nie wpłynął korzystnie na notowania polityków. Wprawdzie zmiany, jakie zarejestrowaliśmy w stosunku do stycznia, dotyczą relatywnie niewielkiej grupy przedstawicieli sceny politycznej, mają jednak głównie negatywny charakter. Do wyjątków należą natomiast ci, którzy nieznacznie zyskali w opinii badanych. Zdecydowanie pogorszyły się oceny polityków reprezentujących obie strony w szczególnie nasilonym ostatnio konflikcie między niedoszłymi koalicjantami - PiS i PO. Bardzo wyraźnie w opinii badanych stracili zarówno Jarosław Kaczyński, jak i Donald Tusk. Niekorzystna zmiana w ocenach lidera PiS wyraża się głównie w bardzo dużym wzroście (aż o 11 punktów) odsetka badanych deklarujących w stosunku do niego nieufność. Nieco ubyło też osób, które mu ufają (spadek o 4 punkty). Z kolei Donald Tusk stracił mniej więcej tyle samo sympatyków (spadek deklaracji zaufania o 6 punktów), co przysporzył sobie przeciwników (wzrost deklaracji nieufności o 7 punktów). Pogorszyły się także, choć już relatywnie niewiele, oceny drugiego z liderów PO - Jana Rokity. Wprawdzie nie zmieniła się znacząco liczba badanych mających do niego zaufanie (spadek o 1 punkt), jednak nieco więcej osób niż przed miesiącem (wzrost o 4 punkty) deklaruje w stosunku do niego nieufność.

Wyraźnie gorsze niż w styczniu są oceny prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Zaufanie do niego zmalało o 6 punktów, w takim samym stopniu wzrósł odsetek badanych, którzy deklarują w stosunku do niego nieufność. Obecne oceny Lecha Kaczyńskiego są najgorsze od sierpnia ubiegłego roku. Do spadku jego notowań, jak się wydaje, mógł przyczynić się ostatni kryzys polityczny. Opinia publiczna mogła odnieść wrażenie, że głowa państwa i jej prerogatywy zostały wykorzystane jako element pewnej gry politycznej. Również wizerunek prezydenta jako instytucji stojącej ponad podziałami partyjnymi i bezstronnej raczej nie został ostatnio wzmocniony.

Do grona polityków, których oceny w porównaniu z ubiegłym miesiącem uległy pogorszeniu, zalicza się także Zbigniew Wassermann. Spadek jego notowań jest jednak stosunkowo niewielki. W lutym, wraz ze wzrostem znajomości tego polityka, po raz kolejny nieco przybyło respondentów deklarujących w stosunku do niego nieufność (o 4 punkty). Jednocześnie minimalnie ubyło tych, którzy darzą go zaufaniem (o 2 punkty).

O poprawie ocen, aczkolwiek niewielkiej, można natomiast mówić jedynie w przypadku Zbigniewa Religi, Ludwika Dorna oraz marszałka Sejmu Marka Jurka. Zaufanie do ministra zdrowia wzrosło o 4 punkty procentowe. Nieznacznie w opinii badanych zyskał także szef MSWiA Ludwik Dorn (wzrost zaufania o 4 punkty i wzrost nieufności o 1 punkt). Zmiany te, jak się wydaje, należy wiązać między innymi z aktywnością oraz obecnością obu tych polityków na miejscu niedawnych tragicznych wydarzeń w Katowicach i pozytywnymi ocenami pracy podległych im służb, uczestniczących w akcji ratunkowej.

Wydarzenia związane z niedawnym kryzysem parlamentarnym miały też pewien wpływ na postrzeganie marszałka Sejmu Marka Jurka. Polityk ten stał się postacią przede wszystkim znacznie lepiej znaną i rozpoznawaną przez badanych (wzrost znajomości o 18 punktów). Jego społeczny wizerunek zmienił się jednak dość nieznacznie. Wprawdzie wraz ze wzrostem liczby rozpoznających go osób wyraźnie przybyło mu sympatyków (wzrost deklaracji zaufania o 9 punktów), zarazem jednak znacząco zwiększyło się grono osób, które mu nie ufają (o 6 punktów).

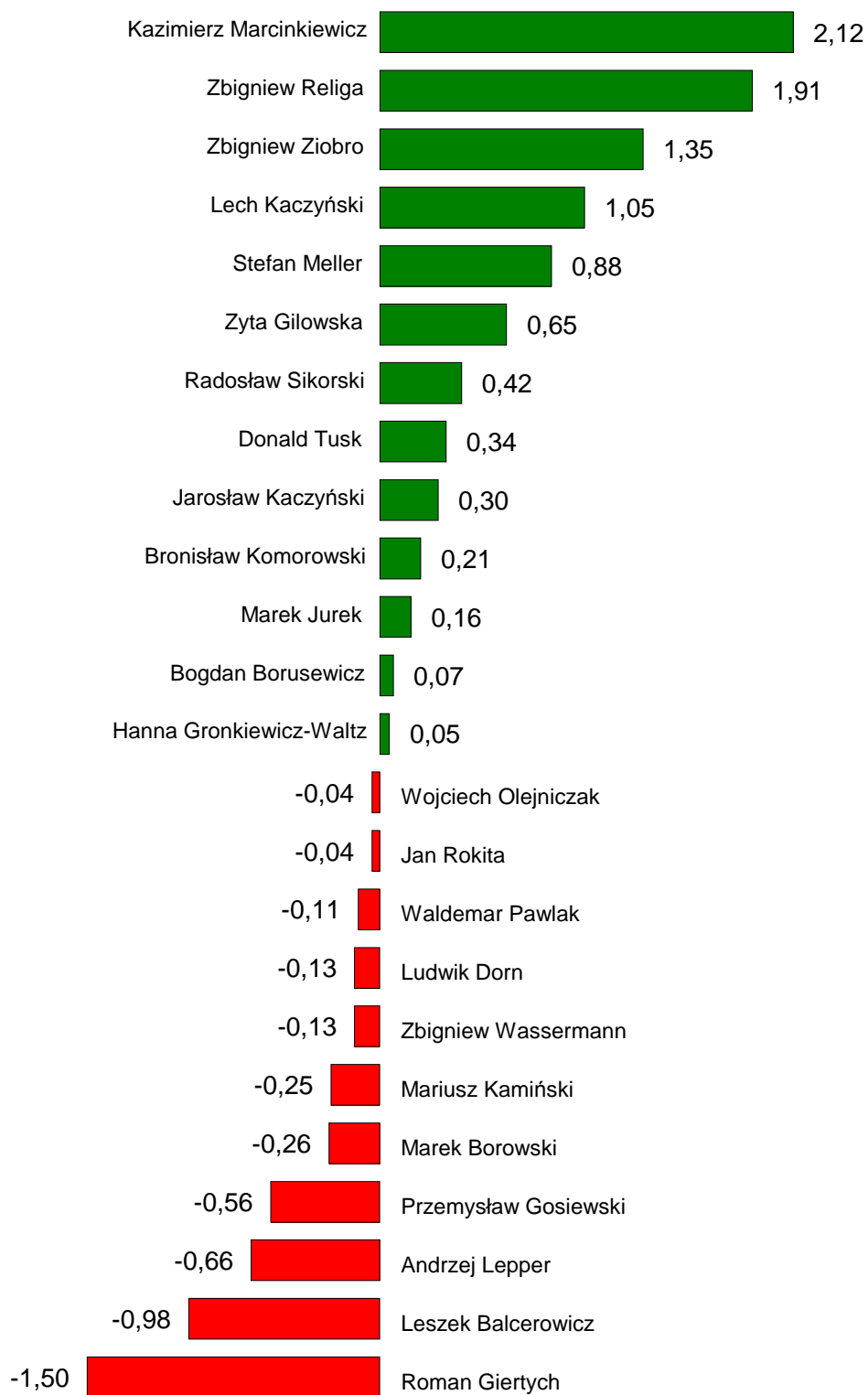
W lutym, po kilkuletniej przerwie i tym razem w nowej roli - wicepremiera i szefa resortu finansów, ponownie na naszej liście polityków umieściliśmy nazwisko Zyty Gilowskiej. Jest ona jednym z lepiej znanych członków rządu Kazimierza Marcinkiewicza - rozpoznaje ją 79% ankietowanych. W porównaniu z wrześniem 2003 roku, kiedy to ostatnio prosiliśmy badanych o ocenę jej osoby, znajomość Zyty Gilowskiej bardzo wyraźnie wzrosła (o 31 punktów). Niewiele zmienił się natomiast sam wizerunek obecnej minister finansów. Podobnie jak wówczas, Zyta Gilowska odbierana jest przez rozpoznające ją osoby wyraźnie pozytywnie - w jej ocenie zaufanie prawie dwukrotnie przeważa nad nieufnością (odpowiednio: 39% i 20%, w roku 2003 zaś - 23% i 12%).

W lutowym badaniu po raz pierwszy na naszej liście polityków uwzględniliśmy nazwiska przewodniczącego klubu parlamentarnego PiS Przemysława Gosiewskiego oraz szefa powoływanego właśnie Centralnego Biura Antykorupcyjnego Mariusza Kamińskiego. Obaj politycy należą do bardzo mało znanych postaci sceny politycznej. Nazwisko Przemysława Gosiewskiego nic nie mówi prawie dwóm trzecim pytanym (62%). Niemal tyle samo nie rozpoznaje Mariusza Kamińskiego (58% deklaracji nieznajomości). W opinii osób, które ich identyfikują, politycy ci odbierani są dość kontrowersyjnie. Mariusz Kamiński cieszy się zaufaniem 12% badanych i tyle samo deklaruje w stosunku do niego nieufność. W ocenie Przemysława Gosiewskiego przeważa natomiast nieco krytyczne nastawienie. Zaufaniem darzy go 9% ankietowanych, a nieco większa grupa (12%) mu nie ufa.

ŚREDNIE OCEN

W naszym sondażu badani oceniają poszczególnych polityków posługując się jedenastopunktową skalą, której skrajne punkty określić można z jednej strony jako głęboką nieufność (-5), z drugiej zaś jako bardzo duże zaufanie (+5). Omawiane powyżej dane informowały o zasięgu społecznego zaufania i nieufności. Prezentowane były łączne odsetki badanych wyrażających zaufanie (wskazania punktów od +1 do +5), obojętność (0), nieufność (od -1 do -5) do poszczególnych polityków, a także stopień ich nieznajomości - odnosiły się one do ogółu badanych. Natomiast średnia ocen jest syntetyczną miarą pozwalającą uchwycić siłę zarówno pozytywnych, jak i negatywnych nastawień do poszczególnych polityków, przy wyeliminowaniu różnic wynikających ze stopnia ich znajomości.

RYS. 1. ŚREDNIE OCEN POLITYKÓW W LUTYM 2006

Tak jak przed miesiącem, liderem rankingu średnich jest premier Kazimierz Marcinkiewicz (2,12). Tylko nieco niższą średnią ocen (1,91) uzyskał w lutym cieszący się minimalnie mniejszym zaufaniem i, podobnie jak premier, relatywnie bardzo rzadko spotykający się z nieufnością ankietowanych - Zbigniew Religa. Na trzecim miejscu wśród najlepiej ocenianych przedstawicieli sceny politycznej, jednak z wyraźnie już niższą średnią ocen, znalazł się w tym miesiącu Zbigniew Ziobro (1,35). Czwarte miejsce w rankingu średnich zajmuje prezydent Lech Kaczyński (1,05). Do grona wyraźnie pozytywnie postrzeganych przedstawicieli sceny politycznej zalicza się także dwoje innych członków urzędującego gabinetu: minister spraw zagranicznych Stefan Meller (0,88) oraz wicepremier i minister finansów Zyta Gilowska (0,65). Dodatnią średnią ocen, świadczącą jednak o niezbyt już dużej przewadze pozytywnych nastawień, uzyskali także minister obrony narodowej Radosław Sikorski (0,42) oraz szefowie dwóch najbardziej liczących się ugrupowań - Donald Tusk (0,34) i Jarosław Kaczyński (0,30).

Z kolei najniższe oceny, podobnie jak w ubiegłych miesiącach, badani wystawili Romanowi Giertychowi (-1,50). Krytycyzm dominuje także, choć w mniejszym stopniu, w ocenie Leszka Balcerowicza (-0,98). Do bardzo negatywnie postrzeganych przedstawicieli sceny politycznej zaliczają się również Andrzej Lepper (-0,66) oraz Przemysław Gosiewski (-0,56).

Odotowany w lutym spadek zaufania i duży wzrost nieufności w stosunku do Jarosława Kaczyńskiego bardzo silnie zaważył na dotychczasowym wizerunku tego polityka (różnica średnich -0,60 punktu). Niewiele mniej w ocenie badanych stracił Donald Tusk (różnica średnich -0,50 punktu). W mniejszym stopniu, choć również znacząco, pogorszył się wizerunek prezydenta Lecha Kaczyńskiego (-0,38). Stosunkowo nieduży wzrost nieufności do Zbigniewa Wassermanna dość wyraźnie zaważył na jego całościowej ocenie (różnica średnich -0,33). Słabsze natężenie, o czym świadczy porównanie obecnej średniej ocen z rejestrowaną przed miesiącem, ma pogorszenie się notowań Jana Rokity (różnica średnich -0,22 punktu - nieistotna statystycznie).

Jedynym politykiem, który w ciągu ostatniego miesiąca istotnie zyskał w opinii badanych, jest Zbigniew Religa (różnica średnich +0,27 punktu). Niewielkie zmiany w deklaracjach zaufania i nieufności do Ludwika Dorna oraz nieco lepszy bilans ocen pozytywnych i negatywnych w notowaniach Marka Jurka nie zaważyły na ich dotychczasowym wizerunku (różnice średnich odpowiednio: +0,14 i -0,07 - nieistotne statystycznie).

Tabela 4. Zmiany średniej ocen

Politycy (uszeregowanie według kierunku i wielkości zmian)	I 2006	II 2006	Różnica
Z. Religa	1,64	1,91	0,27 *
K. Marcinkiewicz	1,96	2,12	0,16
L. Dorn	-0,27	-0,13	0,14
S. Meller	0,75	0,88	0,13
Z. Ziobro	1,23	1,35	0,12
H. Gronkiewicz-Waltz	-0,03	0,05	0,08
A. Lepper	-0,73	-0,66	0,07
L. Balcerowicz	-1,01	-0,98	0,03
B. Komorowski	0,20	0,21	0,01
B. Borusewicz	0,10	0,07	-0,03
R. Giertych	-1,46	-1,50	-0,04
W. Olejniczak	0,01	-0,04	-0,05
W. Pawlak	-0,05	-0,11	-0,06
M. Jurek	0,23	0,16	-0,07
M. Borowski	-0,17	-0,26	-0,09
R. Sikorski	0,51	0,42	-0,09
J. Rokita	0,18	-0,04	-0,22
Z. Wassermann	0,20	-0,13	-0,33 *
L. Kaczyński	1,43	1,05	-0,38 *
D. Tusk	0,84	0,34	-0,50 *
J. Kaczyński	0,90	0,30	-0,60 *

* Różnica średnich ocen istotna statystycznie na poziomie 0,05

Odnotowane w tym miesiącu zmiany w dotychczasowych ocenach polityków mają głównie negatywny charakter. Bardzo duży spadek ocen rejestrujemy przede wszystkim w przypadku polityków, których - jak się wydaje - społeczeństwo obarcza odpowiedzialnością za zaistniały kryzys polityczny. Znacznie gorsze od dotychczasowych są przede wszystkim oceny liderów ugrupowań niedoszej koalicji PiS i PO - Jarosława Kaczyńskiego i Donalda Tuska. Wyraźnie stracił w opinii badanych także prezydent Lech Kaczyński. Ponadto pogorszyły się, choć już w znacznie mniejszym stopniu, oceny Jana Rokity oraz Zbigniewa Wassermanna. O niewielkiej poprawie notowań, jak świadczą różnice średnich, można natomiast mówić jedynie w przypadku Zbigniewa Religi.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA